

Večernik

»JUTRA«

Leto II. (IX.), šte. 100

Maribor, sreda 2. maja 1928

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.400
Velja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasni po tarifni
Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Spominu dr. Rad. Pipuša

V torek zjutraj je umrl v Mariboru znani odvetnik in industrijalec dr. Radoslav Pipuš.

Težko je v naglici napisati dostojen nekrolog možu, kakor je bil dr. Radoslav Pipuš, ki je nad petdeset let, to je od 1877, ko so ga vtaknili v ljudsko šolo pri Sv. Magdaleni v Mariboru, z majhnimi presledki za časa visokošolskih študij stalno bival v Mariboru, v katerem se je nad 30 let aktivno udeleževal v vsem slovenskem narodnem življenju. Kakor je imel priložnost, tekem pol stoletja spoznavati naš narodni in gospodarski razvoj, tako je bil vsled svoje nadarjenosti, — študije je dovršil z odličnim uspehom — narodne zavednosti, temeljite gospodarske izobrazbe in nenavadne vztrajnosti in žilavosti, skoraj bi rekli trme, ter vsled popolne gospodarske neodvisnosti, do katere se je povzpел s svojo energijo, že po naravi poklican da v našem obmejnem Mariboru igra odlično vlogo.

Poznal ga je dolga desetletja vsak Mariborčan; Slovenci smo zrlj nanj s spoštovanjem in zaupanjem, naši narodni nasprotniki pa so se ga bali, ker mu nikjer niso mogli do živlega.

V javnem življenju je vsestransko nastopal. Vendar je polagal večjo važnost na vztrajno, smotreno, tiho delo nego na javne nastope, ki običajno ostanejo brez trajnih uspehov.

Predvsem je bil strokovnjak v svojem poklicu kot odvetnik; res neustrašeno in brezobzirno, pa dosledno je nastopal na sodišču in pri drugih uradih za slovensko uradovanje pred najzagrizenejšimi nemškutarskimi uradniki. Svoje stranke, tudi nemške, je zastopal slovensko. To je brez škode za svoje kliente mogel riskirati pač samo tako temeljit pravnik, kakor je bil pokojni dr. Pipuš. Od tega svojega principa i v najkritičnejših časih ob začetku vojne ni popustil nič za las.

Izredno važno je dr. Pipuševo delo na našem gospodarskem polju. Ko je stopil v Mariboru v javno življenje kot mlad odvetnik, je kazal Maribor na zunaj lice nemškega mesta, dasi je bil velik del prebivalstva slovenskega pokolenja, doseljen iz okoliških krajev. Nižji sloji se svoje narodnosti navadno niso zavedali, maloštevilni izobraženci pa so jo iz malomarnosti, vladnega pritiska ali pa iz gospodarske odvisnosti zatajevali. Malo številno zavednih Slovencev se je zbiralo okoli »Slovenske Čitalnice«, najstarejšega in dolgo dobo našega edinega kulturnega društva. In tukaj najdemo pokojnega dra. Pipuša v prvih vrstah, kot odbornika in predsednika. Začetkom XX. stoletja se je začelo krepiti naše gospodarsko življenje. Ustanovil se je klub zavednih pripadnikov trgovskega stanu in ko se je leta 1908. ustanovilo »Slovensko trgovsko društvo«, mu je bil dr. Pipuš izvoljen za prvega predsednika. Po prevratu je sodeloval pri prireditvi pokrajinskih razstav v Mariboru.

Kot izboren strokovnjak na denarnem polju je sodeloval v načelstvu Posojilnice v Narodnem domu, v kateri je bil po smrti svojega stanovskega tovariša dr. Franja Rosina izvoljen za predsednika. Krasen razvoj tega odličnega našega denarnega za-

voda in njega dobrodejen vpliv na denarništvo v Mariboru v zadnjih letih priča o veliki spretnosti, obzirnosti in gospodarski izobrazbi dra. Pipuša.

Kot lastnik velike opekarne je vžival tudi v naših industrijskih krogih ves čas izza prevrata odlično zaupno mesto.

Pri toliki množini praktičnih problemov dr. Pipuš ni pozabil na našo duševno kulturo. V nasprotju z veliko večino naše povojne inteligence je bil on eden izmed tistih, ki si ni samo dosledno nabavil vseh proizvodov naše književnosti, ampak je navzlic vsestranski zaposlenosti našel še vedno dovolj časa, da je nove knjige tudi čital in študiral.

Zlasti se je zanimal za zgodovino. Bil je na primer med ustanovitelji »Zgodovinskega društva v Mariboru« in je osebno vodil 23 let blagajniške posle tega društva, ki so mu dali obilo dela.

Dr. Pipuš je bil vnet podpornik slovenskega dijaštva, kateremu je skušal z gmotnimi sredstvi olajšati študiranje. Najdemo ga na čelu mariborske dijaške kuhinje in kot podpornika akademskih društev.

Ko si je dr. Pipuš zasigural gmotno neodvisnost, je bil z velikimi denarnimi zneski vedno pripravljen podpreti narodne in gospodarske namene.

Bil ni samo zaveden Slovenec, ampak tudi navdušen Slovan, ki je vsako vprašanje skušal tudi praktično rešiti. Že kot sedmošolec si je prištedil toliko, da se je udeležil znanega slovenskega romanja na Češko. Sploh so mu stiki s Čehi bili vedno pri srcu in še pred par leti je potoval na gospodarsko razstavo v Prago ter popisal svoje potovanje v prav zanimivem članku v »Jutru«.

Dr. Pipuš je bil tudi izvrsten publicist, znan po svojih temeljnih gospodarskih člankih v raznih listih, zlasti mariborskih. Najzanimivejši pa je njegov članek: Črtica o razvoju trgovine, obrti, industrije in denarstva v Mariboru v zadnjem polstoletju, ki ga je iz svojih bogatih spominov napisal leta 1926. za petdesetletnico trgovske nadaljevalne šole v Mariboru.

Da končamo: Z dr. Radoslavom Pipušem izgubimo enega najodličnejših, najidealnejših ter najdelavnejših narodnih in gospodarskih javnih delavcev v Mariboru, ki je nad dvajset let vplival na naše narodno življenje, dasi ga zlasti povojni čas radi svoje površnosti in vihravosti ni vedel dovolj ceniti. Blag mu spomin!

Strašen vihar na Bolgarskem

SOFIJA, 2. maja. V Carski gori so čutili včeraj popoldne močan potresni sunek. Takoj nato je pričel razsajati hud vihar, vmes pa je še pričela padati kakor oreh debela toča. Vihar je napravil veliko škodo na poslopih in potrgal vse telefonske in brzojavne žice. Neki voz je s konji vred vrglo več metrov visoko. Pri padcu sta se oba konja ubila, voz se je razbil, voznik pa je bil težko ranjen.

Nobile odgodil polet na Severni tečaj

STOLP, 2. maja. Za včeraj določeni start Nobileve »Italie« za polet na Severni tečaj je bil radi neugodnih vremenskih poročil zopet odzoden.

Dobrodelnost v službi korupcije

KAKO VLADA PRESKRBLJA GLADUJOČE POKRAJINE.

Te dni je bilo v raznih hrvatskih listih ponovno čitati poročila, da so v kljub temu, da je narodna skupščina votirala krog 200 milijonov dinarjev za preskrbo gladujočega prebivalstva v naši državi, še pokrajine, kjer te pomoči in preskrbe doslej še niso bili deležni. Tako čitamo n. pr. v zagrebškem »Jutarnjem listu« od 28. m. m. poročilo iz Splita:

»Oblastni odbor je sprejel iz sela Miška v Splitski zagori vest, da je tam umrl od gladi 60-letni Mato Zoraja, zapustivši ženo in 6 otrok. Pokojnik je po informacijah oblastnega odbora že delj časa živel v silni bedi, tako da ga je končno dohitela smrt vsled gladi. Razun tega dobiva oblastni odbor tudi še druge informacije, zlasti iz drinške krajine o silnem gladu, ki tam vlada. V vseh selih so starci, ki komaj hodijo vsled gladovanja in često padajo v nezavest.

Pomoč, ki jo je dal Rdeči križ v teh krajih, je bila tako nezadostna, da so mogli kmeti samo za hip potolažiti svoj glad, državna pomoč v iznosu 8 milijonov dinarjev pa za te kraje še ni prispela.

Dan pozneje smo v istem listu imeli priliko čitati vest, kako so gladni seljaki iz raznih krajev Dalmacije prišli v Split in tam beračili za skorjico kruha.

Te dni pa sem imel priliko v vlaku razgovarjati z odličnim funkcionarjem Železniške uprave, Slovincem, katerega delokrog se razteza tudi na Srbijo in ki je bil baš na pravoslavni veliki petek v Negotinu priča sledečega dogodka:

Prišlo je na železniško stanico v Nego-

tin pet vagonov koruze. Pošiljka je bila adresirana na tamošnji »Odbor za ishranu«. Po dolgem iskanju tega imaginarnega odbora so se končno zbrali mestni očetje in sreski poglavar. Mestni očetje so izjavili, da jim v tamošnji pokrajini koruza za prehrano prebivalstva ni potrebna, ker je imajo sami več ko dovolj in jo lahko prodajo po nižji ceni, nego bi naj oni prevzeli to »pomožno« koruzo. Železniška uprava je na podlagi te izjave stavila navedenih 5 vagonov odpošiljateljem v Beogradu na razpolago. A še isti dan je prišlo od tam brzojavno naročilo, da se koruza mora prevzeti.

Moj informator je ugotovil, da se je v Zaječarju zgodil podoben slučaj.

Res neverjetno, kakšen humbug uganjajo gotovi ljudje s prehrano gladujočih. Koruzo pošiljajo v kraje, o katerih vedo sami prav dobro, da tam ni potrebna, da pa ljudje vendarle lahko plačajo. V kraje pa, kakor v Dalmacijo, ne pošljejo ali nič ali pa le malenkostne in nezadostne količine, ker so ti kraji pasivni in bi blaga ne plačali. Ljudem pa, ki vodijo to »dobrodelno« akcijo, gre za milijonske profite, ki jih hočejo napraviti na račun ljudske bede, gladi in trpljenja. In vse to krije in celo podpira današnji režim, pod katerim se je razpasla korupcija v strašni meri v kljub temu, da je član vlade tudi dr. Korošec, ki je nekoč z besedami ubijal zmaja korupcije. Prišli smo danes tako daleč, da stoji celo dobrodelnost že v službi najgrše profitarske korupcije.

Narodna skupščina

BEOGRAD, 2. maja. Narodna skupščina je na včerajšnji seji sprejela zakon o nezdružljivosti advokature in notarijata na Hrvatskem in v Slavoniji ter zakon o ustrojstvu šumarske službe.

Na današnji seji je predsednik uvodoma prečital zahvalno pismo predsednika grškega parlamenta za izraženo sožalje in podporo za potresne ponesečence, narkar se je vršila razprava o nujnem predlogu posl. Dimitrije Vujića glede občinskih samouprav v Vojvodini, kjer radikalni občinski komisariji še vedno nočejo izročiti občin izvoljenim občinskim odborom. V debato je poseglo več govornikov, ki so vsi zahtevali, da naj notranje ministrstvo napravi v tem oziru takoj red in pripomore občinskim odborom do njihovih pravic.

Postal razbojnik, da plača davek

Sovjetska vlada je odredila, da se za pokritje izdatkov za kulturne in prosvetne namene izvede po vseh vaseh t. z. samoobdajenje, ki se pobira v obliki doklade na došedanjih davek. Oblasti so pričele takoj izterjajati ta davek, vendar pa so postopale, kakor že običajno, na mnogih krajih prestrogo. Eksekucije so bile na dnevnem redu. V pismih seljakov svojim znancom v mestu je bilo na tisoče pritožb radi pretirane strogosti. Na mnogih krajih so se dogodili slučajji, kakor sledeči: »Neka seljakinja je prodala v mestu kravo in dobila zanjo 80 zlatih rubljev. Ko se je vračala skozi gozd domov, je skočil nenadoma pred njo neki razbojnik in z nožem v roki zahteval od

nje 50 rubljev. Kmetica je v razbojnika spoznala svojega soseda in ga je vprašala: »Kako moreš ti, Mihajlo Mitrić, zahtevati od mene denar, ko vendar veš, da sem prodala kravo v stiski!« — »Izroči mi takoj 50 rubljev, sicer te zakoljem!«, se je glasil odgovor. Žena mu je res izročila ves svoj izkupiček za kravo, toda razbojnik je vzel samo 50 rubljev, ostalih 30 pa ji vrnil, narkar je izginil. Ko je prišla kmetica domov, je komaj čakala, da se zopet snide s svojim sosedom. Čez nekaj dni ga je res srečala in naznanila oblastim. Moža so potem zaprli in je pri zaslišanju izjavil, da so mu določili 50 rubljev davka, denarja pa ni mogel dobiti od nikoder. Ni mu preostajalo drugega, kakor da ga vzame onemu, ki ga ima. Ker mu orožniki niso verjeli, je potegnul iz žepa potrdilo, da je res plačal 50 rubljev davka. Kmet je bil končno pogojno obsojen na leto dni zaporu, okradena ženska pa bo morala za povračilo denarja vložiti sedaj tožbo proti njemu še na civilno sodišče.

Odgovor Egipta na angleški ultimatum

KAIRO, 2. maja. Egipčanska vlada je sinoči izročila angleškemu komisarju odgovor na britansko noto glede novega zborovalnega zakona. V odgovoru navaja egipčanska vlada, da je v interesu dobrih odnošajev med obema državama odgodila razpravo o zborovalnem zakonu do prihodnjega zasedanja parlamenta. Do takrat upa, da pride do sporazuma z angleško vlado, vendar pa v smislu ustave ne more egipčanska vlada priznati angleški vladi pravico vmešavanja v egipčansko zakonodajo.

Po prazniku dela

JUPITER PLUVIUS. — DELAVSKE POVORKE IN PRIREDITVE. — ZLATO SOLNCE, MAJNIK V OKOLICI.

Baš ko se je jel muhasti april za letos od nas poslavljati, si je razkačeni Jupiter Pluvius dovolil veselje, da naše njive, polja, travnike in grede prav izdatno namočil. Dobro je sicer storil, a kar je poslal le preizdatno močjo je odpral prvo cvetje raz jedra razcvetelih črešenj, sliv in prvih jabolok. To slednje je vsekakor senčna stran njegove radodarnosti.

Naša Drava, vedno lepo prozorno zelena, se je vsled prevelikih nalivov čez noč pobarvala ter narasla do besnosti. Njeni umazani in strastno razpenjeni valovi nosijo seboj mnogo tramovja in drv, znamenje, da se je v njenem gornjem toku najbrž pripetila kakšna nesreča. Vedno bolj naraščajoča Drava pa kljub svoji umazanosti ni ovirala včeraj kopalcev, ki so se drzno spuščali v ozkih čolničkih po besno razpenjenih valovih. Na desnem, kakor na levem bregu pa so se pojavili ribiči ter z mrežami poskušali srečo. — Toplo pomladansko solnce pa pripeka kakor da bi hotelo nadoknaditi svoje včerajšnje in predpoldansko spanje.

V jutru 1. maja.

Kljub neprestanemu dežju, kljub prepovedi vsake prvomajniške proslave, razobešanja rdečih zastav, povork z godbo, shodov in sestankov so v prvomajniško, letos čemerno jutranjo zarjo zasvirale delavske godbe, zaplapolale so rdeče zastave in prsa delavcev so se odela v rdeče cvetje. Kakor na dano znamenje so oživel delavski centri: Studenci, Tezno, Melje, Lajteršperg, Koroška predmestje... V prvih jutranjih urah

so zasvirale godbe na vseh koncih in krajih, pomešane z vzkliki prvomajniških manifestantov: »Živel prvi maj!« ter dramile še dremajoče meščane iz spanja. — Mnogo pa jih je, ki še v snu niso slišali radostne davorije sužnjev dela, kako navzlic svoji bedi praznujejo — svoj praznik. —

Pa ni ostalo samo pri jutranjih povorkah, ki so se strnile v eno veliko, od policije skrbno zavarovano procesijo Svobode. Množice so zborovale v Studencih pri »Beli zastavi«, v »Ljudskem domu« in v »Unionu«. — Povsod so govorniki proslavljali pomen svetovnega delavskega praznika ter dali letošnemu Prvem maju kot parolo: Osemurni delavnik! Potrebna ni bila nobena intervencija, vsekakor znak, da je proletarski masi disciplinarna sveta stvar. Priznati pa je treba tudi uvidevnost in skrajno obzirnost policije.

V večjih in manjših obratih je delo že dopoldan počivalo, a popoldan so se podali k praznovanju še oni, ki so dopoldne delali. Posebno je padlo v oči, da so vsi brivci opoldne zaprli svoje delavnice, ravnotako tudi ostali manjši obrati. Celo v nekaterih uradih je delo formalno počivalo. —

Popoldne pa je zasijalo toplo majniško solnce in kljub blatu od dvodnevne neprestane deževja so praznovanci prvega maja pohiteli na razne veselne prostore v mestu ter na periferiji mesta. Nekatere delavske strokovne organizacije so aranžirale izlete v bližnjo okolico, ki je oživela kakor ob nedeljah.

Bolniška blagajna samostojnih trgovcev in Trgovska samopomoč v Mariboru

Mariborsko trgovstvo je lahko ponosno, da je bilo med prvimi, ki je tudi v socialnem oziru skrbelo za svoje člane. Tako je ustanovil pred dvema letoma svojo bolniško blagajno za samostojne trgovce in njih družino, ki je danes v naši državi, ne samo prva, ampak tudi edina te vrste. Preživljala je prvo leto težko krizo, katero je pa radi razumevanja članov prav lepo prebila in danes krasno uspeva in napreduje. Tudi je našla ta institucija zanimanje danes že med širšimi krogi ter dnevno pristopajo novi člani. Blagajna šteje danes 78 članov in 101 svojcev, skupaj torej 179 zavarovancev ter ima že lepo premoženje.

Na zahtevo lanskega občnega zbora trgovskega gremija, se je v preteklem letu ustanovila tudi Trgovska samopomoč za vse pridobitne sloje mariborske oblasti. Ta ustanova ima namen, v slučaju smrti izplačati družini umrlega tolikokrat po Din 25, kolikor je plačujočih članov. Dne 14. marca se je vršil prvi redni občni zbor in takrat je štela ta blagajna 167 članov. A od takrat pa do danes, to je komaj po preteku enega meseca, je pristopilo na novo 140 članov, tako da je danes vseh članov nad 300 kar da v slučaju smrti izplačila Din 7.500. Blagajna si je pa postavila nalog, da pridobi najmanj 1000 članov, da bo znašala posmrtnina Din 25.000. Ker je zanimanje za to dobrodelno institucijo od dne do dne večje, je dana možnost, da bo že do prihodnjega občnega zbora število članov znatno poskočilo. — Priporočamo, torej trgovcem, obrtnikom, odvetnikom, zdravnikom, posebno pa privatnim namesničarjem, da pristopijo k tej dobrodelni napravi, ki je danes edina podpora v slučaju smrti.

Propaganda za turizem.

Naš generalni konzulat je na več mestih v Montrealu nedavno priredil razstave za propagiranje našega turizma. Med razstavljenimi slikami so bile tudi slike našega ljubljanskega veleesejma. — Razstave so zbudile mnogo pozornosti in bile pravi uspeh v propagandi te vrste, kar se da soditi po mnogih vprašanjih, ki so prispela konzulatu od interesentov. —

Gozjerji.

Iahki 1/2 težki in originalni kakor tudi nad 30 modelov promenadnih čevljev nudi Karo, Koroška c. 19. —

Organizacija jugoslovanskih emigrantov v Ljubljani.

Organizacija jugoslovanskih emigrantov v Ljubljani, vabi vse v Jugoslaviji bivaajoče emigrante jugoslovenske narodnosti, ki žele postati njeni člani, da se prijavijo pisмено ali ustmeno na naslov »Orjem«, Masarykova cesta 1 Ljubljana. Član »Orjema« lahko postane vsak emigrant jugoslovenske narodnosti brez ozira na spol, politično prepričanje in strankarsko pripadnost. Organizacija zasleduje smoter pripomoči do ureditve gmotnega in moralnega položaja emigrantov iz neosvobojenih ozemelj v Jugoslaviji in ščititi njihove koristi. Polje, ki ga hoče naša organizacija orati in izorati, je v navedenih kakor tudi v drugih nalogah še neobdelano, zato pričakuje »Orjem« vsesplošne podpore od vseh, v prvi vrsti pa moralne s strani emigrantov samih, za katere je ustanovljen. Glavno tajništvo.

Drugi Schubertov koncert

v proslavo stoletnice velikega mojstra, priredi pevsko društvo »Marburger Männergesangsverein« dne 5. majnika ob 8. zvečer v unionski dvorani in sicer v okviru komorskega glasbenega večera. Tudi topot sodeluje svetovnoznani koncertni pevec Oskar Jölli, ki je vzbudil pri zadnjem koncertu omenjenega društva vsestransko navdušenje. Zelo pozdravilo bo občinstvo tudi nastop umetniškega tria ge. Fanike Brandl (gosli), gdč. Hilde Folger (violončel), in ga. Hermana Frisch (glasovir). V ostalem sta zastopana na sporedu mešani komorski zbor in moški oktet društva. Natančen program bomo še objavili. Predprodaja vstopnic je že začela pri Brišnikovi in Höferju. 920

Loterija »Jadranske Straže«.

Kupovalcem srečk »Jadranske Straže« sporoča odbor za loterijo, da je bilo žrebanje dne 1. maja za vse srečke, ki so bile do 30. aprila prodane. Izžrebanih je bilo 2.500 srečk v vrednosti 250.000 Din v raznih predmetih, avto, klavir, motocikli, bicikli itd. kakor je v načrtu v železniških kartah za potovanje po naši državi in v inostranstvu, veliko število letovanj v Martinščici pri Sušaku. Od 1. maja se bo nadaljevalo prodajanje ostalih srečk za žrebanje 1. septembra, ko bo izžrebanih ostalih 4000 dobitkov v vrednosti 750.000 Din.

Rešitev uganke.

Kako se človek dandanes najceneje obleče?? Ako kupuje vse oblačilne predmete pri tvrdki L. Ornik, Koroška 9, ker so priznane najcenejši. —

Mariborski in dnevni drobiž

Neverjetno, a vendar resnično

O naših diplomatskih in drugih predstavnikih v inozemstvu ter njihovem dejanju in nehanju se pri nas prav pogosto govori in piše. Če si vzamejo to merodajni krogi kaj k srcu, je seveda drugo vprašanje. Vendar ni nevedno zabeležiti tudi naslednjo resnično dogodivščino, ki je doletela nekega mariborskega trgovca Slovenca. Predno je stopil v poslovne stike z neko tvrdko v Amsterdamu, je razumljivo vprašal za pojasnilo in za svet tamošnji naš generalni konzulat, katerega mu je napisal — da bo bolj gotova rešitev — pismo v srbo-hrvaščini. A kaj mu je odgovorilo naše predstavništvo v Amsterdamu? V francoskem (!) pismu prosi mariborskega trgovca, naj ponovi svoje prvo pismo v francoščini, angleščini ali nemščini, da se tako izognemo vsem možnim nesporazumljenjem... Našemu trgovcu je seveda to ljubeznivo pismo jugoslovenskega generalnega konzulata za prlo sabo, a moral se je ukloniti kaprici ali kako bi človek imenoval to svojevrstno postopanje konzulata, saj je šlo morda za večje zneske in dober glas poštenega trgovca. Napisal je res drugič pismo v nemščini in prejel v ekaj dneh točen in jasen odgovor od našega generalnega konzulata v Amsterdamu — v nemškem jeziku... Komentarija ni treba! —

Seja sreskega odbora SDS

je drevi ob 20. uri v »Mariborskem dvorcu«. Prosimo vse odbornike, da se seje zúčestvijo in k čeno udeležijo. —

Ljudska univerza v Mariboru.

V nedeljo 13. t. m. ob 3. pop. priredi Marin zaključni prof. Ribarič svoja lepa izvajanja o srbski moderni liriki. Tudi drugo predavanje bo plastično ponazoril z recitacijo najlepših pesnitev velikih srbskih pesnikov. V ponedeljek 7. maja: g. msgr. Steska iz Ljubljane o slovenskem slikarstvu v renesansi in v baroku.

Besno naraščajoča Drava

si je davi izbrala kot žrtev novo napravljeni jez na desnem bregu Drave, kjer je nekoč stalo staro dravsko kopališče. Vsled vztrajnega deževja narasli valovi so odnesli poleg 15 metrov dolgega bruna cel plot, tako da je jez, ki je bil namenjen za prestreganje naplavljenih drv in dračja skoro popolnoma oz. do nerabnosti porušen. — Sploh narašča Drava kakor vsake pomladi ter nosi seboj cela bruna in obdelane deske. Bati se je, da prestopi svoje bregove. —

Beračenje po mariborskih ulicah.

Na zadnji seji ubožnega sveta je bilo sklenjeno predlagati mestnemu magistratu, da določi potreben kredit še za nadaljnjih 100 obedov v Ljudski kuhinji. Pred letom se je začela pri nas prava gonja proti beračenju in moramo reči, da je v tem vpogledu res bolje na mariborskih ulicah. Tuji reveži so bili odposlani iz Maribora, domačim pa je naklonil ubožni svet redne podpore po 50, 80, 150 in celo po 250 Din na mesec; ti zneski pa nikakor ne zadoščajo za življenje in tako so bili reveži prisiljeni še nadalje beračiti; policija jih je zopet pritirala na socialno-politični urad, kjer so dokazali, da morajo tudi naprej še beračiti, ako hočejo živeti. Ako pa bi jim mestna občina dala še borno kosilo v Ljudski kuhinji, potem bi jih vsaj pred najhujšim zavarovala. Vseh mestnih revežev je nekako 300, a nekateri še vendar dobe podporo od svojih sorodnikov ali od prejšnjih svojih delodajalcev, tako da bi naj za začetek dobila kosilo v Ljudski kuhinji vsaj ena tretjina. S tem bi bil napravljen zopet en korak naprej in zato to akcijo pozdravljamo! —

Vsem pevcem v Mariboru!

Radi odsotnosti Glasbene Matice so vsi gospodje mariborski pevci naprošeni, da pridejo danes v sredo ob 19.30 uri v Narodni dom (mala dvorana) k skupni pevski vaji za poslednjo pot dr. Pipuša. — Sekirice za običajne žalostinke naj blagovolijo gosp. arhivarji tukajšnjih društev prinesiti seboj. — Premrou.

Večerni tečaj za šivanje obiek priredi Mariborsko slov. žensko društvo, ako se prijavi dovolj udeleženk. Prijave in pojasnila do 5. maja pri g. Zlati Brišnik, Gosposka ulica 882

Sprejmite bolgarsko deco!

Tisoči bolgarskih otrok so zaradi zadnje potresne katastrofe izpostavljeni vrenskim nezgodam in najhujšemu pomanjkanju. Premožnejše rodbine, sprejmite posamezne otroke nesrečnikov za nekoliko mesecev! Prijave sprejema Župa skavtov za Slovenijo v Ljubljani, poštni predal 178. —

Proslava materinskega doma v Mariboru.

V edeljo 13. t. m. ob 3. pop. priredi Mariborsko slovensko žensko društvo s pomočjo in s sodelovanjem mariborskih dekliških šol v gledališču slavnostno mladinsko prireditve s sledečim sporedom: 1. Dekliški zbor II. mešč. šole. 2. Deklamacija »Otroku« A. Medved. 3. Slavnostni govor, govori g. pr. Sušnik. 4. »Mamica iščeta« igra v 4. dejanjih z rajalnimi nastopi. 5. »Moja mamica«, živa slika z deklamacijo. Čisti dobiček prireditve bo v prid ferijalne kolonije. —

Društvo stanovanjskih najemnikov za Maribor in bližnjo okolico,

ima v petek dne 4. maja ob 8. zvečer v dvorani Zadržne gospodarske banke se-stanek članov. Na sestanku bo odlični pravnik pojasnil novi stanovanjski zakon in položaj najemnikov po tem zakonu; delegati pa, ki so bili v Beogradu, bodo poročali o borbi na novi stanovanjski zakon. Dostop samo s člansko izkaznico.

Posmrtna kolektivna razstava Ivane Kobilce.

Narodna galerija organizira kolektivno razstavo slikarskega dela rajne slovenske umetnice Ivane Kobilce in jo bo v kratkem otvorila v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani. Zato prosimo vse lastnike Kobilcinih del, ki so se že lani priglasi, naj dajo organom Narodne galerije svojo posest v svrhu razstave na razpolago, da se more čim popolneje pokazati življenjsko delo naše slikarice.

Znižanje cene tobačnemu ekstraktu.

Ministrstvo za kmetijstvo je doseglo da je monopolska uprava znižala ceno tobačnemu ekstraktu v svrhu čim boljšega zatiranja rastlinskih škodljivcev. To velja le izjemoma do 31. decembra. Tobačni ekstrakt se dobiva po ceni 5 Din za kg v originalnih pločevinastih posodah pri tobačni tovarni v Ljubljani. —

Karambol.

Včeraj popoldne je zavozil na Pobreški cesti v mestni avtobus enovprežni kmetijski voz ter razbil tri šipe. Po ugotovitvi policijskega stražnika in po izpovedi ljudi, ki so se vozili z avtobusom, ne zadene šoferja na karambolu nobena krivda. —

Radi prekoračenja meje

brez potnih listov zaprti komunisti — dr. Sima Markovič in tovariši bodo izpuščeni jutri, ker jim je bila drakonično odmerjena kazen treh mesecev končno le znižana za polovico. —

Rekordno srečen dan

se lahko imenuje včerajšnji prvi maj. Naša požrtvovalna rešilna postaja, ki je redko kedaj brez dela, ni imela včeraj nobenega posla razven prevoza nekega bolnika. Prvi in to še prvi maj je potekel brez vseh nezgod. —

Nesreča na morju.

Jadrnico »Sv. Vlaho«, ki je bila z letosom na potu proti Dubrovniku, je zajela te dni na odprtem morju silna nevihta. Dolge ure se je posadka borila z besničim elementom, dokler se ni jadrnica končno prevrnila in potopila. Trije možje posadke so našli smrt v valovih, enega pa je rešila še pravočasno jadrnica »Marin«. —

Mala Nedelja.

Za uprizoritev igre »Martin Krpan« v nedeljo 6. maja ob 3.30 pop. se je posrečilo dobiti iz Ljubljane krasne kostume. Zastori izpopolnjene scenerije. Godba, ples. Zato ne zamudite in pridite od blizu in daleč. — 914

Poljedelski stroji

bodo na letošnjem veleesejmu v veliki izbirni postavljeni na ogled. Večina strojev bo obratovala, da se vidi njih delovanje. Med stroji bo več novih izumov, ki bodo tu prvič objavljeni, med drugimi tudi za mlinarsko obrt. —

Razkošne staro-rimske ladje na dnu jezera

IZSUŠENJE JEZERA NEMI ALI DIANINO ZRCALO. — TITANSKI NAPORI ZA ZAPUŠČINO STARO-RIMSKEGA TRINOGA.

Italijanski diktator 20. stoletja Mussolini ima v vseh svojih sobah kip Kaja Julija Cezarja. S slavo starih imperatorjev bi rad podprl svojo politiko, okinčal samega sebe in zato so mu nad vse dragi spomini stare rimske slave in veličine. Spomenike in ostanke iz te dobe zbira z vso skrbnostjo. To bi bilo hvalevredno, če se ne bi vršilo na način, ki je sicer dobra kopija starih oblastnikov, a prava groteska za 20. vek in vse prej kot pametno in potrebno v deželi tolikih gospodarskih in socialnih potreb.

Mussolini je odredil z dekretom, naj se izsuši veliko jezero Nemi, ker ležijo na njegovem dnu potopljene rimske galeje imperatorja Kaligule z velikimi dragocenostmi in umetninami. S tem dekretom so Italiji naložene velike žrtve in veliki napori, da se spravijo na površje arhitektonska in kiparska bogastva starega rimskega carstva in druge spomenike, ki so jih tekoni mnogih stoletij pogotile in skrile vode. Vezov, vojne in revolucije.

Na dnu jezera Nemi ležijo — kakor pravijo historiki — razkošne rimske galeje, na katerih je dolgo prebival cesar Kaligula, ker se je v carskih palačah bal zavratnih morilcev. Ko so se mu palače zdele dovolj varne za vselitev, je pa dal besno-blazni imperator galeje — potopiti.

Staro-rimski zgodovinar Sveton — sodobnik Kaligule — je te galeje opisal. Pravi, da je Kaligula prekosil vso, do tedaj človeštvu znano razkošje. Galeje je dal zgraditi iz cedrovine, jadra napraviti iz čiste svile, za kovinaste dele in predmete so pa po veliki večini uporabili zlato in srebro. Vsi prostori so bili okrašeni z največjimi umetninami. Na krovih so bili tudi eksotični rastlinjaki.

Razumljivi so torej artistični in arheološki interesi, ki jih ima današnji italijanski diktator za osvoboditev bogate galeje iz jezerskih globin po devetnajstih vekih. Rad bi pokazal svetu nepoznani največji sijaj dežele in naroda, kateremu on danes vlada.

Da Kaliguline galeje niso legende, dokazujejo raziskovanja grofa Orsinija ob koncu prejšnjega stoletja. L. 1895. je izvelel grof Orsini iz jezera Nemi — ali kakor se poistično imenuje — iz Dianinega zrcala, ker je stalo nekada na obrežju prekrasno Dianino svetišče, več bronastih kipov in prekrasno izdelano glavo Meduze. Za njim so še mnogi skušali iztrgati jezerskim valovom staro-rimske zaklade, a brez uspeha. To, kar je našel grof Orsini, je gotovo le slučajno izplaval iz Kaligulinih galej, ki morajo biti globoko zarite v jezersko dno. Na dno jezera so se spuščali potapljači in tudi oni niso našli pogreznjenih galej. Domneva se, da so galeje z vsem svojim bogastvom globoko v dnu, zasute s kamenjem in prerastle s podvodnim rastlinstvom.

Če se hoče priti do galej, je treba naj-

prej izsušiti veliko jezero, ki se razprostira pod obronki vulkanskih gora 340 m nad morskovo površino in okrog 26 km od Rima. Mussolini se ne boji titanskega dela. Izdal je nalog, naj se jezero izsuši in na krater mrtvega vulkana so že privlekli električne sesalke, iz precejšnje oddaljenosti je napeljana električna struja in z veliko naglico se kopljejo dolgi kanali za odvajanje jezerske vode ter gradijo nasipi za preprečevanje poplave.

Velikanske sesalke delajo noč in dan že mesec dni. Mussolini se za to delo osebno zelo zanima. Voda iz jezera se preko vulkanskih obronkov spušča v ravnine Campagne. Ker jezersko dno ni ravno, upajo inženjerji, da se bo nekaj dna dalo preiskati že v par tednih.

Veliko bo veselje, če se bodo po tolikih stroških in naporih odkrili le deli galeje. Že s privabljenjem tujcev bodo mnogo koristili dvignjeni staro-rimski zakladi, Mussolini bo skušal najbolj sebe proslaviti z zapuščino Kaligule, ki se je tudi dobro razumel na oblast in oblastništvo, ko je večkrat vzkliknil: »Zakaj nima narod ene same glave, ki bi se dala odsekati z enim udarcem meča!«

Prispevek od ...

Varšavska policija je dobila te dni anonimno pismo, v katerem se obvešča, da je v debilu neke lipe pri cerkvi Sv. Lovrenca, kjer je padel general Sovinski, skrit zaklad, ki so ga skrili tamkaj vstaši l. 1831. Zaklad obstoji iz zlatih dukatov, vloženi v tri vojaške vrečice, katerih vsaka je vredna do 12 funtov šterlingov. Drevo se more poznati po tem, ker je vršiček odrezan. Oblasti so takoj odredile preiskavo in v resnici našle v imenovanem drevesu še ves zaklad nedotaknjen. Ker pa kljub temu obstoja sum, da je moral biti še več denarja, se vrše sedaj obširna poizvedovanja za neznanim izvestiteljem.

Mlaštji po činu.

Predstojnik: »Gospod Kasni, vi prihajate vedno kasneje v pisarno kot jaz.«

Uradnik: »Prosim, ne zamerite mi tega! Če se še spominjate, ste mi rekli nekoč: Jaz sem tu prvi! In zato se nočem siliti pred vas!«

Stražnik na mestu ...

— Dovolite, gospod stražnik, kje najdem v bližini nabiralnik za pisma?

— Kje ga najdete, Vam ne morem povedati, če pa ste ga že kje našli, ga imate oddati na komisarijatu pri g. Lipužu.

Presencenje.

— Ste li razumeli sodbo? Oproščeni ste in lahko greste!

— ?! ... Kdo, jaz, gospod sodnik?

Rado Pregarec:

Njegov prvenec

Igor Striževskij se je obrnil in skušal zaspati. Toda misel na premijero njegovega prvenca mu ni dala miru. Odganjal jo je na vse mogoče načine, toda ona se je neprenehoma vračala, zdaj v tej, zdaj v oni obliki. V sladkem polusnu je videl pred seboj polno gledališče, same svetle obraze, gladko počesane glave, svilene obleke, razgaljene gospe, ki se mu ljubozno smehljajo in kimajo pritrjevalno z lepimi kodrastimi glavicami. Videl je sebe na odru, med igralci, zasutega s cvetjem in vencji, sredi ploskajočega občinstva. Čutil se je v mučni stiski, ni vedel, kako bi se zahvalil. Nerodno se je klanjal na levo in desno. Desno roko je pritiskal na prsa, z levo pa se je držal igralca, nosilca glavne vloge. In naenkrat se mu je zazdelo, da ta igralčeva roka strašansko peče, da ga silno peče, kakor da bi držal svojo roko v sami žerjavici. To ga je spravljalo v silno mučen položaj. Skušal je neopaženo osvoboditi svojo roko, toda ... ne gre, nikakor ne gre. Igralčeva drži kakor železna past. In glej! Od strani je bil pokukal nanjo in zares se mu je zdela železna, kakor raz-

beljeno železo. Hotel je vpiti na pomoč, a iz njegovega grla ni bilo glasu. Publika je nehala ploskati in strmela na oder. Tedaj se je začel igralec ob njegovi strani grohotati, nesramno, porogljivo grohotati ... Od nekod so kazali s prstom nanj ... Od drugod mu grozili s pestmi ... občinstvo se je začelo smejati, na ves glas ... nekdo je zvičal ... On pa je moral stati kakor priklenjen, nikamor se ni mogel ganiti, nikamor zbežati. Smeh, ki se je vedno bolj in bolj spreminjal v zasmehovanje, v grohot, je naraščal ... Tedaj je zbral vse svoje moči, napel vse svoje mišice, iztrgal svojo roko iz igralčeve in skočil v prazen orkester pred seboj. Potočkel se je bil sicer precej, ampak rešen je bil ...

Ko je prišla Natallja čez pol drugo uro v sobo, je našla svojega moža ležečega na trebuhu, na tleh poleg zofe, vsega potnega, z odprtimi usti in zabuhlim obrazom ...

Točno pet minut pred osmo uro je stopil Igor Striževskij ves zlikan v pisarno ravnatelja »Svobodnega umetniškega gledališča«. Zatekel je gospoda ravnatelja klečečega pred mlado damo in polju-

Sport

MEDMESTNA TEKMA GRADEC: MARIBOR.

V nedeljo se odigra prvič v Mariboru medmestna nogometna tekma z inozemskim moštvom, in sicer z Gradcem, ki razpolaga z najboljšimi amaterskimi igralci Avstrije. Tukajšnji medklubski odbor se je dalj časa pogajal za to tekmo in je njegova zasluga, da se nudi mariborski športni publikki zopet tekma, ki bo nedvomno nudila prvorazreden sport. Gradec je šele preteklo nedeljo izvojeval nad Zagrebom sigurno zmago, kar najbolje dokumentira dobro klaso Gradčanov.

Mesto Gradec bodo zastopali igralci: Krauss Max (Hakoah); Stanek (Strassenbahn), Terk (Sturm); Fürst (Hakoah), Stany (GAK), Kahr (Strsb); Riedner (Strsb), Reiter (GAK), Kowanda, Steinkogler II, Stanek (vsi Strassenbahn). Moštvo je torej sestavljeno iz vodilnih graških klubov, posebno močno je zastopan SK Strassenbahn, ki je v zadnjem času najresnejši rival GAK-u za prvenstvo Štajerske.

Tudi mariborsko moštvo je precej močno sestavljeno, kakor kažejo današnje službene objave. M. O. Podrobnosti o moštvi in o izgledih glede izida bomo še pisali.

Predtekmo odigrata močni rezervi ISSK Maribora in SK Železičarja.

PRED ZANIMIVO HAZENSKO TEKMO.

V nedeljo se bo nudila mariborski športni publikki še druga prvorazredna prireditve. ISSK Maribor se pogaja z Akademskim Sportnim klubom v Zagrebu radi hazenske tekme. Družina ASK je nedvomno ena najboljših družin naše države. V nedeljo je premagal prvaka Slovenije SK Ilirijo kljub neugodnim okoliščinam sigurno v razmerju 8:5. Nedeljska tekma bo pokazala, s kolikimi izgledi gre naša domača družina v boj za prvenstvo, ki se prične v doglednem času.

Službene objave MOLNP.

Za medmestno tekmo Maribor—Graz bi bo v nedeljo dne 6. maja v Mariboru, so določeni sledeči igralci: Pelko, Barlovič, Unterreiter, Hreščak I, Kirbiš, Prevč, Čmrli, Venko, Paulin, Paulin, Pepček, rez.: Mernik, Wagner, Bröckl, Frančič, Hreščak II., Ronjak. Imenovani igralci naj bodo pol ure pred pričetkom tekme v garderobi; drese da na razpolago SK Železničar; črne hlačke, dokolnice, ščitnike in čevlje imajo prinesiti igralci od svojega kluba. Vstopnina znaša za vojaške in dijake Din 6, stojišče Din 10, tribunski sedež Din 20. — Tajnik.

SK Ilirija—Villacher SV 4:0 (1:0).

Pri večerajšnji tekmi z Ilirijo v Beljaku so bili domačini poraženi v visokem razmerju 4:0 (1:0).

Hazena Concordia SK Březnice 17:1 (9:1).

V nedeljo je odigrala družina našega prvaka Concordia prvo tekmo na Češko slovaškem. Mesto Březnice je priredilo Zagrebčanom triumfalen sprejem. Vse mesto je bilo v zastavah, hazenašice je pozdravil pred magistratom župan in velika množica občinstva. Domačinke so bile v tekmi poražene 17:1 (9:1). Včeraj so igrale naše hazenašice v Příbramu, jutri nastopijo pa proti Slaviji v Pragi.

Sokolstvo

Odbor Sokolskega društva v Mariboru naznanja svojemu članstvu, da je dne 1. t. m. preminul dolgoletni član in dobrotnik društva br. dr. Radoslav Pipuš. Poziva se vse članstvo, da ga spremlja njegovi zadnji poti v kroju in je zbirališče v četrtek ob 15. uri v Narodnem domu. Bratje, izkažite zaslužnemu bratu z mnogoštevilno udeležbo počastitev njegovega spomina!

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Sreda, 2. maja ob 20. uri »Lepa pustolovščina« ab. A. Premijera.

Četrtek, 3. maja »Urh, grof celjski« ab. D. Kuponi. Zadnjikrat.

Zadnja predstava »Urha, grof celjskega« na mariborskem odru se bo vršila v četrtek, 3. maja. Opozorjamo prav posebno, da si jo sigurno ogledajo še vsi oni, ki je niso videli. Ne bo jim žal slišati to zares lepo domačo opero.

Švejk na celjskem odru

Ker je mariborski Švejk vzbudil toliko pozornosti in toliko odobravanja, je zanimalo mnogo Mariborčanov, kako bo izgledal Švejk v Celju, kjer ga je kreiral naš dober znanec g. ravnatelj Bratina. Medtem ko je mariborski Švejk v vsem svojem nastopu Čeh, obdan od samih Slovencev, si ga je g. Bratina zamislil kot Slovence, obdanega od nemških oficirjev, nemškutarskega detektiva in madžaronskega Baranya. Scenerija je bila skozi vse prizore ista z modernimi malenkostnimi označbami spremembe (ekspresionistično - konstruktivistična), ki je kakor tempo igranja vplivala zelo utrudljivo, ker ni dvoma, da je pri komediji v prvi vrsti važna sprememba in hitro podajanje. Priznati pa je treba, da je v Švejku v Celju najti mnogo novih in dobrih domislic, nekateri diletantje pa so naravost sijajni, tako detektiv g. Pfeifer, profesor g. Perc in Dolly gđc. Sončeva. Morda bi se dalo tako urediti, da bi vsaj ti trije enkrat gostovali pri nas v Mariboru!

Profesorska.

Profesor najde predavalnico prazno in se dostojno opraviči: »Gospodje, ker sem našel dvorano prazno in ni žal nikogar k predavanju, sem seveda primoran preložiti seminar. Prosim vas torej, da odidete za danes domov.«

bujočega njeno belo stegno tik nad svilenim sinjo podvezo. Gospod ravnatelj je prav mirno vstal in se opravičil, češ, da poskuša z mlado, izredno talentirano igralko neko jako težko sceno iz nove drame, ki jo je spisal nov, mlad, zelo nadarjen pisatelj in katero misli vprizoriti še v tej sezoni.

— Naša bodoča primadona ... naš božiči Shakespeare, avtor Igor Striževskij, je elegantno izvršil ravnatelj predstavljanje in dodal ljubeznivo:

— Izvolite sesti! Prižgal je lep velik lesteneč, ponudil Striževskemu globok in udoben naslonjač, pritisnil na hišni telefon in vprašal:

— Ali boste kmalu začeli? Ne še ...? Zakaj pa ne ...? Kaj ...? Kdo pa govori ...? Inšpicijent ... Prosim pokličite gospoda režiserja Šuvalova ... Kaj? Naj bo ... naj bo ... Halo! Gospod režiser? Da ... čujte ... prosim vas ... začnite z generalno vajo ... avtor je že tukaj ... Da! Da! Da! ...

Gospod ravnatelj je zaprl telefon in se obrnil k mladi dami:

— Ali ostaneš tudi ti ... pardon, ali ostanete tudi Vi pri generalni vaji, gospodična? Jaz moram namreč prisostvo-

vati že zaradi ... pogled mu je bežno spreletel po Striževskem, ki se je oziral po slikah in se delal kakor da ne sliši in da se ne zanima za pogovor.

— No ... pa ostanem pol ure ... čeprav sem obljubila neki prijateljici, da se ob devetih snideva v kavarni. Ali bo dolgo trajala vaja?

Gospod ravnatelj, ki mu je od ljubosumnosti kri planila v glavo, ker je vedel, da je treba pod prijateljico razumeti prijatelja, in ki je hotel baš nekaj odgovoriti, je obstrmel, kajti vrata so se hrupoma odprla in v pisarno je pridrvel razkuštranih las, zabuhlega, močno rdečega obraza, suhljat človek in vpil s hrupavim glasom:

— To je svinjarija! To je brezprimerna svinjarija! Kaj se to pravi, da ni ne rekvizit, ne oblek, ne luči in tudi kulise niso vse gotove! Gospod ravnatelj, kaj to pomeni?! Jaz ne bom delal v tej »šmiri«! Takoj jutri odidem! Imam na razpolago deset ... kaj deset, dvajset novih in sto-krat boljših engagementov! Pa še »umetniško gledališče« se imenuje ta vaš piškavi teater! To je šmir, šmir, da je slabše ni najti pod solncem ...

Dalje prihoduje.

Tihotapec v smrtnih mukah

RESNIČNA OBMEJNA ZGODBA. — KMET VOZI SMODNIK. — URA-DNI POTNIK. — USODNA CIGARETA. — SMRTNE MUKE PRED KA-TASTROFO. — REŠITEV.

Nekje na meji, aprila 1928. Romantično je tihotapsko življenje, polno veselih in žalostnih doživlja-jev in idiličnih dogodovčin. Pa vsa ta idiličnost in romantika ni brez strahu in brig. Strah je sploh stalen in veren spremljevalec vsakega še tako drznega tihotapca.

Prav posebne muke pa je pretrpel kmet Jaka Brglez, ki se je po dolgem temeljitem premišljevanju odločil, da za neobhodno potrebno velikonočno streljanje pri »gorvstajenju« pretho-tapi dve veliki vreči smodnika — od »tam preko«, kakor se v žargonu pre-friganih tihotapcev imenuje teren on-stran državne meje.

Kakor je bil sklenil v tajnem posve-tu s svojimi tihotapskimi tovariši v škednju soseda Poklukarja, tako se je napotil na riskantno pot »tam preko« malo sluteč, da ga čaka na potu tje ali pa na povratku morda vseh štiri-riinajst postaj tihotapskega križevega pota. Napil se je korajže, vzela s se-boj zeleno steklenko »dvakrat žgane-ga« in nekaj brašna, zapregel šimel-na v svoj voziček in oddrdal do zad-nje oštarije pred mejo, kjer je z mir-no vestjo izpregel, postavil voz pod kolobo in namignil »virtu« (gospodar-ju), ki je ta mig prav strokovnjaško razumel. Potem sta krenila v izbo, se stisnila k peči in si med mežikanjem razodela svoje srčne težave in načr-te.

Dvoje dlani je tlesknilo, gospodar je vstal in prinesel kar cel liter do-mačega pridelka. Do trde noči je bilo še več kot dobra ura, zato je bilo primerno, previdno in pametno, da je Jaka počakal ugodne tihotapske ure. In ko jo je dočkal, si je obrisal br-ke, krepko stisnil roko svojem go-stitelju in prijatelju Grozdeku ter jo mahnil skozi spavajočo temno loko po kozjih stezicah navzgor...

Srečno je prekoračil mejo in na tu-jih (njemu znanih) tleh svobodno za-dihal. Razvil je načrt: »Cel dan mo-ram pohajkovati: prijatelj Hans je vse uredil... Zvečer spravimo oba »žaklja« na varno, na Mihčevi rebri pa me čakata dva fanta... Težka, nevarna roba, pa biti mora... Kakš-na bi bila Aleluja brez možnarjev in streljanja?!« — Tako je modroval sam s seboj in njegove stopinje so medtem pogoltnile že dobršen kos lepe avstrijske ceste.

Prišel je v znano mu vas. V za-znamovani bajti je še brlela dogovor-jena lučka. Vstobil je.

Drugi dan je šlo vse gladko, kakor z oljem namazano. Vse po načrtu. Sploh je imel Jaka Brglez več sreče kot pameti in ni bil prav nič hud, če ga je kdo s to pristno slovensko prijetno tako postrani zbedel. Kaj hud! Še ponosen je bil na to in je celo smatral tako zbadljivko za — pohva-lo.

Naročeni in dogovorjeni sli so pri-šli na določeno jim mesto, odkoder so z veliko rutino, ki je svojstvo vseh poklicnih tihotapcev, natovorili na ši-roka težaška pleča vsak po eno vre-čo smodnika in odšli kakor duhovi

skozi šumo, vsi molčeči kakor spo-korni menihi v dobi duhovnih ekser-cicij...

Prešli so nevarno obmejno cono, kjer običajno strašijo »zeleni hudiči«, kakor so v svojem žargonu imeno-vali — financarje in kmalu dospeli skozi Grozdekovo loko k gostilni, pred katero je že zobal Brglezov šimelj, vprežen v voz in točno po dogovoru pripravljen na odhod domov...

Nosači so odložili svoje tovore pred lopo in stopili v gostilno, kjer je vse čakala večerja in — štefan vina.

Jaka Brglez je stopil v gospodarje-vo izbo, nekaj z njim poročal, poh-valil fante, od katerih sta dva vsta-la, pomagala naložiti vreče smodni-ka na že pripravljen voz in voščila »Lahko noč«.

Napel je vajeti, tlesknil z jezikom, počil z bičem po zraku in krenil na veliko cesto...

»Hvala bogu! Vse je dobro šlo... Res je, da imam večjo srečo kot pa-met!« Tako je Jaka Brglez modroval sam s seboj, vidno zadovoljen, da mu je vse tako gladko izteklo.

Ko je predrdal že precejšen kos domače ceste, zapazi pred seboj tem-no postavo. Urneje požene konja ter se ozre. Postava beži za vozom in kriči:

»He, očka, očka ustavite!«

Kakor na povelje, je Jaka ustavil svoj voz in zagledal — financarja, — ki je dobrodušno in skoraj proseče na-daljeval:

»Očka, ali dovolite, da malo prise-dem do Lipetovega Toneta? Imam nevesto tam, pa bi hitreje prišel...«

Jaku Brglezu je bilo čas vroče, čas mrzlo po telesu in občutil je cel roj mravljincev na hrbtu. Vendar se je premagoval, da se ne izda in re-kel:

»Le prisedite, gospod! Malo pozen sem: saj veste, da se delo začne in sedaj mi je polna glava skrbi!«

»Seveda, seveda... Tudi jaz sem od kmetov«, je odvrnil financar, vzela iz žepa tobaknico, jo odprl, ponudil ci-gareto svojemu dobrotniku (kateri pa jo je odklonil, češ da mu cigarete škodijo) ter si sam eno prižgal...

Jaka Brglez je tisti hip občutil mu-ke križanega Poga, ko se mu je v svetli lučki vžigalice zasvetilo v gla-vi: »Ogenj pa — smodnik«. Nič ni rekel, samo jedva je zadrževal svoj strah.

Sopotnik je vrzel vžigalico malo-marno na eno izmed vreč, seveda ne sluteč, kaj vozi prefrigan in sedaj bridke muke trpeči Jaka...

Z bičnikom je brenil še tlečo vži-galico iz voza in zinil:

»Dragi so žakliji, gospod, pa se bo-jim, da ne pregore. Nanraviš malo luknjico in ta slaba žakljevina se ti razčesne, da ves krompir zleti ven, predno ga prinleš domov.«

Sopotnik se ni zmenil dosti za to opazko in mirno pušil svojo cigareto naprej. Razgovarjala sta se o malen-kostih, pa tudi o predvidni žetvi, dra-ginji in — davkih. Jaka Brglez je ma-

Te dni začne izhajati naš novi roman

prevod dela modernega nemškega pisatelja **Rudolfa Geista**

„SIBIREC NIJIN“

To je vzor realističnega romana, živa, pristna slika iz življenja ob začetku so-vjetske vladavine v Rusiji. Iz ruske pre-vratne in poprevratne dobe je mnogo romanov, ki so skoraj vsi več ali manj pristranski. »Sibirec Nijin« je pa verna slika življenja brez vsakega pretiravanja in olepšavanja. Okrog orjaka Nijina, div-jega nalik sibirskemu orkanu — so kme-tje, rdeči gardisti in komisariji v vsej svoji nepopačeni pristnosti: divji in do-brodušni, naivni in premeteni, resni in domišljivi, kakor jih je pač zgrabil in razpostavil silni življenjski vrtinec. Iz-borno je zadeta tudi masa v svojem spontanem udejstvovanju. Ta roman in beležke slavnega reporterja Egona Er-vina Kische dajejo najboljšo sliko Rusije v prvih letih po boljševiški revoluciji.

Naročite si „Večernik“, da ne zamudite dobre-ga in lepega romana!

lomarno odgovarjal ter je s svojo redkobesednostjo vzbujal vtis, da je skrajno truden in zaspan.

Medtem je sopotniku dogorevala cigareta in pri ovinku je vrzel še moč-no tleči ogorek na drugo vrečo...

Jaka Brglez je tisti hip videl vse svetnike in v duhu je že letel on s šimeljnomo in financarjem vred v zrak.

Zopet je z bičnikom sunil tleči ogo-rek z voza in svobodneje zadihal...

Tako sta vozila dalje in zopet zno-va se je ponovila prejšnja pesem z vžigalico, tlečim cigaretnim ogorkom in Jaka Brglez je znova trpel Tan-talove muke in potil pravcati tihotap-ski krvavi pot...

Že je obupal nad možnostjo, da pri-de s šimeljnomo in »pulfrom« cel do-mov, ko ves vzradoščen reče njegov sopotnik:

»Očka, tu bom izstopil. Hvala lepa za prijaznost. Lahko noč!«

Jaka Brglez je ustavil voz in »ze-lenih hudič« je izstopil. Jaka je odvrnil na ponovno sopotnikovo zahvalo:

»Ah, kaj to! Saj smo ljudje in si moramo drug drugemu pomagati... Lahko noč, pa dobro se imejte!«

»Lahko noč!« In že je nategnil vajeti, jih popustil in udaril šimeljna v spodbudo, da čimprej prideta do cilja.

Urno je šlo naprej, kakor da se po-di za njim »tristo zelenih«...

Vkljub nagli vožnji pa je hvalil Bo-ga za čudežno rešitev pred zelenim skušnjavcem, kateremu je sam Bog poslal dekle, ki ga je tako zaslepilo, da ni niti pogledal, kamoli vprašal, kaj vozi in — odkod...

»In ta nobič zeleni je skoro sebe, mene in šimeljna spustil pod zvezde«, s eje hudoval v presledkih ter od ve-

selja nad čudežno rešitvijo kar dr-getal...

V tem razpoloženju je zavozil pred svojo domačijo, kjer so ga že čakali njegovi prijatelji.

V eni šapi jim je pripovedoval celo storijo od začetka do kraja in sosod Tone Poklukar je dejal svečano:

»Saj pravim, da ima Jaka več sre-če kot pameti.«

In vsi so se zasmejali.

Za Veliko noč pa je grmelo po tli-stih gričih, da je odmevalo celo »tam preko« in da se je tresla kamrica fi-nancarjeve ljubice.

Nova ženska moda

Na londonskih ulicah se je v zadnjem času pojavila nova norost ženske mode. Elegantne dame je videti v spremstvu mladih opic, ki jih vodijo za roko kakor otroke. Seveda se jim vsi posmehujejo, posebno široki sloji ljudstva. Toda dame se za to niti ne zmenijo, ker so mnenja, da bo ta moda končno vendarle zmagala, čeprav gre splošno slabo. In tako bodo morda v doglednem času tudi drugi cen-tri sveta osrečeni s to norostjo. Vprašanje je samo, kje bo mogoče dobiti toliko opic, ki seveda ne rastejo na evro-pejskih ulicah, marveč jih je treba v ve-likih meri dobavljati iz tropičnih pokra-jin. Toda moda bo že sama skrbela za to, da opic ne bo primanjkovalo, samo da bo po njih zadostno povpraševanje.

Mrlič padel iz krste.

Med nekim pogrebom v Chesterfieldu na Angleškem se je zgodil nenavaden slučaj. Konji, ki so peljali mrtvaški voz, so se nenadoma radi neke stvari splašili, zdirjali in prevrnili voz. Krsta je pri tej priliki padla na tla in se razbila, nakar se je mrlič nenadoma znašel na cesti. Ko so se ljudje pomirili od nepričakovanega presenečenja, se je pogreb zopet nada-ljeval.

Mali oglas, Malolijev poro-čevanje in socialno nameno občasno: vsaka beseda 30 p., najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Zenitve, dopisovanje in ogla-si trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda 50 p., najmanjši znesek Din 10.—

- Proda se mizarsko orodje proti napravi pohištva. Ciril Metodova ulica št. 2, Studenci. 918
- Absolventinja drž. dvor. trg. šole išče primerne službe. Nastop takoj. Naslov pove uprava lista. 913
- Kovčke za potovanje vseh vrst, vseh velikosti od najmanjše-ga do največjega nudi po najnižjih cenah Ivan Kravos, Aleksandrova 13. 863
- Zdravo stanovanje 3 sobe in kuhinjo išče lekarnar Minarik. Maribor. Glavni trg 12. 890

- Trgovski lokal s popolno opremo, z velikimi izložbenimi okni, v centru mesta Maribora, se od-da v najem. Naslov v upravnistvu »Ve-černika«. 873
- Opremljena soba separirana, z elektr. razsvetljavo, se ta-koj odda. Krekova ulica 14, II. nadst. št. 5. 919
- Kupim staro zlato srebrni denar, umetno zobovje po naj-višjih cenah. — Ilger-jev sin, urar in ju-velir, Maribor, Gosposka ulica 15. X

Zahvala.

Ker je nam nemogoče se vsakem osebno zahvaliti za sožalje, povodem smrti nepozabne soproge in mamice, gospe

Karoline Gregorič roj. Ehgartner

se tem potem najiskreneje zahvaljujemo častiti duhovščini, vsem prijateljem in znanecem za izraženo sožalje, darovcem krasnih vencev in ovetja, ter vsem onim, ki so našo blago pokojnico v tako častnem številu spremili k večnemu počitku. Posebno zahvalo izrekamo g. dr. Maripču za njegov pvtvovalni trud in tolažbo v času njene bolezni, kakor vsem ostalim, ki so nam ob težki uri lajšali nepopisno gorje.

Maribor, 30. aprila 1928

Žalujoči ostali.

Jugoslavenska eskomptna in hipotekarna banka d. d.

preje HRVATSKO-SLAVONSKA ZEMALJSKA HIPOTEKARNA BANKA, fuzijonirana s
Hrvatsko eskomptno banko,
uplačana delniška glavica Din 116,000.000.—, rezerve Din 42,000.000.—,
Centrala v Zagrebu

Podružnice:

Beograd, Dubrovnik, Osijek, Petrinja, Subotica, Sušak, Vinkovci, Senta (ekspozitura).

PODRUŽNICA MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA

Sprejema vloge na vložne knjižice in tekoči račun. — Izvršuje vse bančne posle.
Podeljuje hipotekarne kredite. 908

Telefon števil. 101-151

Brzjavni naslov: „Hipeskom“ Maribor

PREVZEM GOSTILNE

Dovoljujeva si p. n. občinstvu uljudno naznaniti, da sva prevzela staroznano gostilno „Tržaški dvor“ na Tržaški cesti št. 44. Točilo se bo izvrstno malično in Bock-pivo pivovarne „Union“, kakor tudi pristna štajerska in dalmatinska vina. Naša prva skrb bode izvrstna kuhinja in točna postrežba v splošno zadovoljstvo naših cenj. gostov.

911

M. P. MARUŠIČ

ANTON MACUN

Na drobno. manufakturna trgovina Na debelo.

MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 10

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnega blaga za birmance, izredno lepo in veliko izbito blaga za damske in gosposke obleke ter razno drugo manufakturno blago. Ugodne cene za mehanično čiščeno perje od Din 35.— naprej ter nuh od Din 150.— naprej.

912

Občni zbor

Kmetске posojilnice pri Sv. Ani na Krembergu r. z. n. z. se bode vršil dne 12. maja 1928 v uradnih prostorih in sicer ob pol 16. uri z naslednjim sporedom.

1. Citanje revizijskega poročila;
2. Odobritev računskega zaključka za leto 1927;
3. Nadomestna volitev enega člana načelstva;
4. Sprememba pravil.

Načelstvo.

917

Še vedno

je vse modne predmete za gospode ako se reflektira na dobro in lepo blago mogoče kupiti edino pri

Josipu Karničnik, ki se nahaja sedaj

na Glavnem trgu 11

Posebno velika izbira modernih samoveznic, ovratnikov in srajc, klobukov in čepic, nogavic in čevljev za dame in gospode.

V.

DANE SREDA!

DANES SREDA!

BEN KARA KIRI

senzacionalni univerzalni umetnik nastopi danes v

VELIKI KAVARNI

910

Volneni deleni

po Din 16.— dobite edino le pri

J. Trpinu, Maribor

Glavni trg 17

XII

Glavni trg 17

Potrjim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš iskreno ljubljeni nepozabni soprog, ozir. oče in stari oče, gospod

Dr. Radoslav Pipuš

odvetnik in industrijalec

v torek, dne 1. majnika 1928 ob 3,5 uri po dolgi, mukepolni bolezni, previden s tolažili sv. vere, v 64. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb ne nadomestljivega pokojnika se vrši v četrtek, dne 3. maja 1928 ob 16 uri iz hiše žalosti, Sodna ulica 15, na me-tno pokopali če v Pobrežju.

Sv. maša zadušnica bo darovana dne 4. maja 1928 ob 1/9. uri v župni cerkvi sv. Marije v Mariboru.

MARIBOR, dne 1. maja 1928.

Jadviga Pipuš, roj. Krušič, soproga.

Slava, Boris, Zdenko, Mara, Iskren, Zoran, Dušan,

Radoš, Milana, in Zvezdana, otroci.

Rodbine Krušič, Szekely in Ing. Bernhard

ter vsi ostali sorodniki.

Mestni pogrebni zavod Maribor.

906

Ravnateljstvo Mariborske tiskarne d. d. javlja žalno vest, da je preminul nje dolgoletni in velezaslužni **pred.ednik nadzorstva**, gospod

Dr. Radoslav Pipuš

MARIBOR, dne 1. maja 1928.

Pokojnika ohranimo v častnem spominu!

916

907

Upravni svet in uslužbenci Kovine d.d. javljajo, da ja umrl njih visoko spoštovani upravni svetnik, gospod

dr. Radoslav Pipuš

Maribor, dne 1. maja 1928.

915

Posojilnica v Mariboru naznanja, da je umrl njen dolgoletni odbornik in mnogozaslužni predsednik, g.

dr. Radoslav Pipuš

odvetnik v Mariboru itd.

Pogreb zaslužnega pokojnika se vrši v četrtek, 3. t. m. ob 16. uri izpred hiše žalosti, Sodna ulica 15.

V Mariboru, dne 1. maja 1928.

Odbor.